

گزارش «ایران اقتصادی» درباره روند برخورد دولت سیزدهم با تخلفات یک شرکت خصوصی واردکننده چای

«بدون مامشات»، مشی دولت در برابر فساد

گزارش

خود دولت پیش قدم شد و شناسایی و پیگیری کرد؛ در نتیجه دست‌اندرکاران را عزل و پرونده را به دستگاه قضایی کشور سپردیم؛ ان شاء الله دستگاه قضایی افراد متخلف را مجازات خواهد کرد.»

در جلسه هیأت دولت در نیمه آذرماه، وزیر اطلاعات گزارشی درباره تخلف واردات چای و نحوه شناسایی آن در دولت ارائه داد و در گزارش خود با اشاره به اینکه این تخلف ابتدا در دولت شناسایی شد و وزارت اطلاعات به عنوان ضابط، گزارش آن را به قوه قضائیه ارائه کرد، از پیگیری‌های مستمر رئیس‌جمهور و تأکید ایشان بر اطلاع‌رسانی به مردم درباره نتایج رسیدگی به این پرونده خبر داد. حجت‌الاسلام خطیب همچنین با بیان اینکه اطلاعات و ارقامی که از پرداختی‌های ارزی در این پرونده در افکار عمومی مطرح شده دقیق و صحیح نیست، افزود: این تخلف از سال ۱۳۹۸ آغاز شده و در سال اول این دولت شناسایی و با عوامل آن برخورد شده و متخلفین از جمله عوامل شرکت مذکور و برخی کارکنان دولت، حسب مورد به دادسرای تهران و هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری معرفی شده‌اند.

توضیحات سخنگوی دولت درباره

پرونده کشف فساد چای در دولت

سیزدهم

علی‌به‌داری جهرمی سخنگوی دولت درباره پرونده کشف فساد چای در دولت سیزدهم توضیح داد: با فعال شدن دفتر بازرسی ویژه رئیس‌جمهور در حوزه مبارزه با فساد، تاکنون ۲۰ پرونده قضایی تشکیل شده و حدود ۶۰ مدیر جابه‌جا شده‌اند و پرونده فساد و تخلف در واردات چای فقط یکی از پرونده‌هایی است که دفتر بازرسی ویژه رئیس‌جمهور کشف کرده که مجدداً خبر آن طی چند روز گذشته منتشر شده است. وی در ادامه بیان کرد: در این پرونده یک واردکننده، تجهیزات چای وارد کرده و گفته است که می‌خواهد شهر چای ایجاد کند تا هم بازار داخلی را داشته باشد و هم به بازارهای خارجی صادرات داشته باشد.

سخنگوی دولت خاطر نشان کرد: باتوجه به اینکه تولیدکننده ۱۸ ماه برای رفع تعهد ارزی فرصت دارد، یکی از مصادیق تخلف در این پرونده این است که ارزی‌هایی که در گذشته داده شده در ۱۸ ماه رفع تعهد ارزی آن صورت نگرفته که بلافاصله دولت سیزدهم تخصیص ارز به این شرکت را متوقف کرد. در همین راستا اموال این شرکت متخلف شناسایی و جلوی

تخصیص ارز جدید به وی گرفته شد و صاحب شرکت نیز ممنوع‌الخروج شد. بهادری جهرمی با بیان اینکه دولت اگر فساد شناسایی کند، خود اولین کسی است که جلوی آن را خواهد گرفت تا از حقوق مردم صیانت کند، گفت: تمام مدیرانی که تخلف کرده بودند در همه مراجع مرتبط برکنار شدند، گشت ارشاد مدیران را فعال کرده‌ایم امیدواریم هرچه سریعتر منتهی به صدور رأی نهایی شود، چگونه برخی می‌توانند در این کشور با اقداماتی حق مردم و بچه‌های یتیم این کشور را به نفع خود مصادره کنند؟

جلب‌گیری بانک مرکزی از تخصیص ارز

محمدرضا فرزین کمتر از ۱۰ روز پس از ریاست کلی بانک مرکزی، در نامه‌ای به جواد سادات‌نژاد، وزیر وقت جهاد کشاورزی، نوشت که با وجود افزایش چندبرابری تأمین ارز، همچنان شاهد ثبت سفارش و درخواست تخصیص ارز جدید برای این کالا هستیم، بنابراین لازم است در اسرع وقت نسبت به «توقف صدور ثبت سفارش چای و تعلیق ثبت سفارش‌های انجام شده» اقدام کند.

معاون اول رئیس‌جمهور هم به دنبال ارسال نامه فعالان چای کشور در اسفند ۱۴۰۱ به سردار یزدی رئیس دبیرخانه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی ابلاغ کرد «رسیدگی جدی شود.»

معاون اجرایی رئیس‌جمهور نیز درباره فساد چای دیش توضیح داد: مجموعه ریاست جمهوری با تدبیر و فرمان رئیس‌جمهور، نمایندگی ویژه به آقای درویشیان داد‌اند. مجموعه بازرسی و مبارزه با مفاسد را ایشان برعهده گرفتند و با جدیت دنبال می‌کنند. در کنار این موضوع ستاد خبری مبارزه با مفاسد اقتصادی توسط این مجموعه راه‌اندازی شد و ذیل معاون اول رئیس‌جمهور ستادی بین‌قوه‌ای ایجاد شد که مسائل مبارزه با فساد را دنبال می‌کنند.

معاون اجرایی رئیس‌جمهور در رابطه با فساد چای دیش، گفت: مسأله چای دیش مسأله‌ای است که اتفاق افتاده اما باید به‌طور دقیق تحلیل شود. در مسأله چای دیش تخلفی اتفاق افتاده و حتماً فساد بوده است. رئیس قوه قضائیه، رئیس‌جمهور، سخنگوی دولت، وزیر اطلاعات هرکدام جداگانه توضیحاتی را مطرح کردند اما بنده هم به‌محض اینکه اطلاع پیدا کنم توضیحاتی مطرح خواهم کرد.

وی افزود: این مسیری که در رابطه با چای دیش طی شده حتماً مسیر غلطی بوده که از سال ۹۸ شروع شده، سال ۹۹

✓ رئیس‌جمهور در آخرین

اظهارات خود تأکید کرد: من، وزرا و همه آنهایی که به نام دولت فعالیت می‌کنند، باید نسبت به فساد حساسیت داشته باشند و در پرونده فساد واردات چای، نخست خود دولت پیش قدم شد و شناسایی و پیگیری کرد

✓ تمام مدیران متخلف در

همه مراجع مرتبط برکنار، متهم دستگیر و کلیه اموال وی برای بازپرداخت بدهی توقیف شده است

اتفاقی خارج از قاعده بخواهد رخ دهد، وظیفه دولت است که در مبارزه با فساد جدی ورود کند.

بازداشت برخی مدیران مرتبط با پرونده واردات چای

مسعود ستایشی، سخنگوی قوه قضائیه در نشست خبری خود در تشریح کلیاتی درباره این پرونده گفت: در این پرونده برخی مدیران و افسرد ذی‌ربط با قرارهای صادره تأمینی در بازداشت هستند و برخی نیز با صدور قرار و قبول تأمین‌های مناسب فعلاً آزاد هستند و روند تحقیقات ادامه دارد.

پایان دوران آسودگی فاسدان

یکی از مسائلی در دولت گذشته بارها مشاهده شد، بروز تخلف و مفاسدی بود که نه‌تنها نسبت به آنها حساسیتی در دولت وجود نداشت بلکه در صورت کشف این فساد توسط قوه قضائیه، برخوردی از سوی دولت با متخلفین صورت نمی‌گرفت و در مواردی نیز مشاهده شد که نزدیکی دولت به آن مفسدین تداوم داشت. به عنوان یکی از مصادیق، میرعلی‌اشرف عبدالله‌پوری حسینی پرحاشیه‌ترین رئیس تاریخ خصوصی‌سازی در کشور به دلیل تخلفاتش در دولت روحانی توسط قوه قضائیه روانه زندان شد تا به اتهامات وی در زمینه واگذاری سهام و اموال شرکت‌های دولتی رسیدگی شود.

این درحالی است که یک‌سال پس از بازداشت وی احمد توکلی، رئیس هیأت مدیره سازمان مردم‌نهاد دیده‌بان شفافیت و عدالت گفته بود، پوری حسینی رئیس سابق سازمان خصوصی‌سازی از زندان مرخصی گرفته بود تا در هیأت داورى به نفع خریدار متخلف کشت و صنعت مغان رایزنی کند، یا مثلاً در خصوص پرونده مسئول سابق حراست بانک مرکزی، روحانی به منزل وی رفت و این ابهام وجود داشت که با وجود تخلف این مسئول بانک مرکزی در دوره روحانی، چگونه پس از احراز فساد همچنان با دولت و شخص روحانی ارتباط دارد.

فساد و آسودگی فاسدان در دولت روحانی تنها به این موارد ختم نمی‌شود. فساد برادر رئیس‌جمهور، حسین فریدون و برادر معاون اول رئیس‌جمهور نیز بر همگان روشن شد. طی سه سال ۹۵ و ۹۸، محاکمه فریدون به خاطر فسادهای اقتصادی‌اش، به خواست عمومی جامعه تبدیل شده بود اما از آنجایی که او پشتیبانی در قامت رئیس‌جمهور را با خود داشت، محاکمه و برخورد با وی، سخت شده بود. حسین فریدون در انتصاب مدیران عامل بانک‌ها اختیاراتی داشته و با لابی‌گری آنها را در جایگاه مدیرعاملی منصوب می‌کرده است. بحث درباره فساد اقتصادی فریدون تنها به اینجا ختم نشد. پس از افشای فیش‌های نجومی مدیران دولتی، از جمله فیش حقوقی مدیرعامل وقت بانک رفاه‌اعلی (صدقی)، رئیس سازمان بازرسی در رابطه با تخلفات مدیرعامل بانک رفاه اعلام کرد: «علی‌صدقی مدیرعامل بانک رفاه به خاطر تخلفات بزرگی که قبلاً در بانک ملی داشته، فاقد صلاحیت برای مدیرعاملی بانک رفاه کارگران بود اما با فشار حسین فریدون (برادر رئیس‌جمهور) و لابی‌گری وی، مدیرعامل بانک رفاه کارگران شد.»

ادامه پیدا کرده و در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ هم ادامه پیدا کرده است. آقای فرزین ۱۰ روز بعد از انتصاب به ریاست بانک مرکزی نامه می‌زند که ارزی که به این شرکت تخصیص داده شده، نامتعارف است. ۱۰ روز بعد از این انتصاب جلوی تخصیص

ارز مضاعف را می‌گیرند. منصوری ادامه داد: این خبر به معاون اول رئیس‌جمهور هم می‌رسد و ایشان هم ورود می‌کند و گردش کار می‌کنند به ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی که شأن فراقوه‌ای دارد. بازرسی ویژه ریاست جمهوری هم فعال می‌شود، پرونده هم از سمت دولت به وزارت اطلاعات ارجاع می‌شود. وزارت اطلاعات هم با جدیت به مسأله ورود می‌کند. وزیر صمت وقت و وزیر جهادکشاورزی وقت نهایت جدیت را در برخورد با موضوع داشته‌اند.

وی با اشاره به برخورد قاطع دولت و قوه قضائیه با فساد، گفت: در موضوع چای دیش قوه قضائیه و دولت مثل دوله قیچی با فساد برخورد کردند و به محض اطلاع جلوی این فساد را گرفتند. ما در دولت اصلاً نباید شاهد چنین فسادی باشیم. در تمام لایه‌ها و رده‌ها با تمامی متخلفین برخورد شد. منصوری گفت: پرونده به وزارت اطلاعات داده شد و بعد هم قوه قضائیه. اکنون قوه قضائیه و سازمان بازرسی درحال رسیدگی به این موضوع است. اینکه حالا تصمیم‌این افراد چقدر است و با احکامی که برای آنها صادر می‌شود، در شأن قوه قضائیه است. اما دولت به محض اطلاع برخورد جدی کرد. مشابه این مسأله هم هرجایی

در یکی دیگر از پرونده‌های حقوق‌های نجومی که عزل مدیرعامل بانک ملت را در پی داشت، مشخص شد که حسین فریدون با یک شبکه فساد بانکی نیز ارتباط دارد.

البته بازداشت فریدون چندان هم آسان نبود. یک ماه قبل از بازداشت حسین فریدون، اژه‌ای، سخنگوی وقت قوه قضائیه در حاشیه سمینار حفاظت اطلاعات قوه قضائیه در جمع خبرنگاران با اشاره به تحت فشار قرار گرفتن قوه قضائیه به‌خاطر جدیت این قوه در دستگیری به جرایم فریدون، گفته بود: «کسانی گفتند، اگر فلان کس را قبل از انتخابات احضار کنید، ما اعلان جنگ می‌کنیم»، ولی ما تسلیم نشدیم. برخی که خودشان قائل بودند که باید افراد علنی مجازات شوند، امروز حرف‌های دیگری را مطرح می‌کنند.»

پس از فریدون وقتی مهدی جهانگیری نیز به عنوان برادر رئیس‌ستاد مبارزه با فساد دستگیر می‌شود حتماً آشکالی در دولت روحانی وجود دارد. پس از چندین سال کش و قوس، مهدی جهانگیری نیز در چنگال عدالت گرفتار شد اما اسحاق جهانگیری پس از بازداشت برادرش به خاطر تخلفات مالی و بانکی، قرار رو به جلو را بر پذیرش واقعیت ترجیح داده و همه را متهم به سوءاستفاده سیاسی کرد. همچنین به‌رغم اینکه معاون اول اذعان به عدم مسئولیت برادرش در سمت‌های دولتی دارد، ولی مهدی جهانگیری در یک مورد صراحتاً اعلام کرده بود که از روابط خود استفاده می‌کرده است. در نمونه دیگری از فساد نزدیکان دولت روحانی، کشف محموله بزرگ پوشاک قاچاق در ویلای وزیر آموزش و پرورش دولت روحانی خبرساز شد.

همچنین در نمونه وسیع‌تر می‌توان به تخصیص ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی اشاره کرد: سیاستی که منجر به هدر رفت بالغ بر ۶۶ میلیارد دلار از منابع ارزی کشور شد، درحالی که این حمایت به مصرف‌کنندگان نهایی اصابت نکرد. این سیاست دولت روحانی با احتساب اختلاف قیمت ارز تخصیص داده شده و قیمت بازار در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ منجر به توزیع رانتی معادل ۷۲۰ هزار میلیارد تومان شد. این ارقام شاید برای عموم مردم ملموس نیا شد.

پرونده پرحاشیه شبنم نعمت‌زاده و اخلال در نظام تولید و قاچاق دارو، پرونده هزارتوی بانک سرمایه، پرونده علیرضا زیبا‌حالت‌منفرد معروف به جعبه سیاه بابک زنجانی، پرونده پدیده شان‌دیز با ۱۳۶ هزار شاکی، پرونده اکبر طبری و مبارزه با فساد در درون قوه قضائیه، گوشت‌های برزیلی و محاکمه مدیران دولتی، حکم ۲۵ سال حبس متهم اقتصادی بانک تجارت کرمان، پرونده کیمیاخودرو و وعده پوشالی خرید خودرو با اقساط بلندمدت، گریس‌بند و وعده سود ۳۰۰ درصدی به ۸ هزار شهروند و... تنها بخشی از پرونده‌های مبارزه با اخلاک‌گاران و متخلفین اقتصادی است که مخصوصاً در دوران ریاست آیت‌الله رئیسی بر دستگاه قضا به سرانجام رسیدند و قطعاً مشی دولت سیزدهم و رئیس‌جمهور مشی مبارزه با فساد است و کارنامه رئیس‌جمهور نشان داده که محکم و با صراحت با فساد مبارزه می‌کند.

این فساد چگونه رخ داد؟

برش

پرونده ۳،۲۷ میلیارد دلار رانت یک شرکت خاص که فساد آن از سال ۹۸ کلید خورده بود، توسط دولت کشف و به قوه قضائیه معرفی شد، این میزان ارز در حد واردات چای مورد نیاز ۲/۵ سال کشور بود که با وجود یک‌صد شرکت تولیدی و بازرگانی، این میزان ارز تنها به فرد خاص داده شده بود. شرکت مذکور چای هندی ۱۴ دلاری ثبت سفارش کرده است، اما چای ایرانی درجه دو ۲ دلاری را وارد کرده بود، علاوه بر آن تمام بازار داخلی با محدود کردن دیگر واردکنندگان دست این شرکت خاص افتاد، بیش از هفت ماه تأمین ارز و ثبت سفارشی برای چای از سوی شرکت دیگری انجام نشد و انحصاراً در اختیار این شرکت خاص بود. اکنون فرد متخلف، ممنوع‌الخروج، اموالش مصادره و پرونده‌اش به دستگاه قضایی رفته است. مدیران متخلف از وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت، گمرک، سازمان استاندارد و بعضی از بانک‌ها به دادسرای ویژه جرائم اقتصادی روانه شده‌اند.

پرونده واردات چای و ماشین‌آلات مربوطه به کشور در ۳ سال اخیر و عدم انجام تعهدات ارزی از سوی یک گروه تجاری واردکننده در شرایطی است که میزان چای مورد نیاز کشور حدود ۱۰۰ هزار تن در سال است که از این میزان حدود ۷۰ درصد آن وارداتی است. در این میان حدود ۱۰۰ شرکت تولیدی و بازرگانی، واردات چای را انجام می‌دهند اما عمده واردات توسط یک گروه تجاری خاص صورت گرفت. این گروه تجاری از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان سال ۱۴۰۱ حدود ۳ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار برای واردات چای و ماشین‌آلات پیشرفته چاپ و بسته‌بندی، ارز دریافت کرده و در این مدت ۷۹ درصد از ارز نمای تخصیص یافته برای واردات چای، به این گروه تجاری اختصاص یافته است. سال ۱۴۰۱ نیز کل ارز تأمین‌شده برای واردات چای حدود یک میلیارد و ۳۹۶ میلیون دلار بود که از این میزان یک میلیارد و ۱۰۱ میلیون دلار به این گروه اختصاص یافته است. طبق اعلام رئیس سازمان بازرسی کل کشور، این شرکت تاکنون برای یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار از ارزهای دریافتی خود، کالایی وارد کشور نکرده است و مشخص شده که بخشی از ارزهای این گروه دریافت شده، در بازار آزاد به مبالغ بالاتر فروخته شده است. خدایان درباره بخش واردات ماشین‌آلات مربوط به این گروه تجاری هم گفت: علاوه بر ارزهای تأمین‌شده جهت واردات چای، بالغ بر یک میلیارد و ۴۷۲ میلیون دلار در طول سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ جهت واردات ماشین‌آلات مربوطه به این گروه تجاری تخصیص داده شده که به سرجمع تعهدات این شرکت اضافه می‌شود و با اتمام مهلت قانونی، به میزان تعهدات رفع نشده منقشی شده اضافه خواهد شد.

سیداحسان خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز درباره کشف این فساد توسط دولت سیزدهم اظهار کرد: پیش از این، موارد مربوط به فساد چای شناسایی شده و برکناری صورت گرفته بود و پرونده هم به دادگاه رفته است اما تبدیل به یک کمپین رسانه‌ای وسیع نشده بود.